

ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

*М. В. Савченко, д. е. н., професор, Донецький національний університет імені Василя Стуса, m_savchenko@donnu.edu.ua, orcid.org/0000-0002-9063-3551,
І. А. Шутак, Вінницька районна рада, shutak@vmr.gov.ua,
orcid.org/0000-0002-0093-4941*

Методологія дослідження. Результати дослідження отримані авторами за рахунок застосування таких методів: абстракції – при уточненні переліку факторів, що впливають розвиток аграрного сектору економіки. Використання методів статистичного аналізу дозволило виявити тенденції та фактори формування закономірностей розвитку аграрного сектору економіки та виокремити умови імплементації трансформаційних та інтеграційних імперативів на вітчизняних підприємствах аграрного сектору. Методи графічного аналізу дозволили наочно відобразити отримані результати дослідження.

Результати. Авторами в статті проаналізовано сучасний стан аграрного сектору економіки України. Досліджено стан та тенденції функціонування і передумови розвитку підприємств аграрного сектору економіки за 2014–2020 рр. Проведено аналіз обсягів ВВП сільськогосподарського, лісового та рибного господарства, експорту та імпорту аграрної продукції, суми бюджетних видатків на розвиток та підтримку аграрного сектору економіки, зайнятого населення в агробізнесі. Визначено місце та роль аграрного сектору економіки у створенні ВВП, загальному експорті країни. Продемонстровано основні тенденції державної підтримки підприємств аграрного сектору.

Новизна. Надано характеристику основним проблемам аграрного сектору, визначено його місце в економіці країни, що обумовлює його вплив на підприємства в сучасних умовах господарювання. Розглянуто позитивні та негативні чинники впливу держави та сучасних умов економічного стану на аграрний сектор економіки України. Визначено тенденції розвитку аграрного сектору та виявлено проблеми, які уповільнюють ефективність трансформаційних та інтеграційних процесів.

Практична значущість. Полягає у можливості застосування розроблених та наданих пропозицій щодо формування сучасних тенденцій розвитку аграрного сектору економіки в цілому, та окремих підприємств, зокрема, з метою підвищення ефективності їх господарювання, зростання рівня прибутковості та забезпечення конкурентоспроможності аграрної продукції. Отримані висновки та результати дослідження, а також надані методичні рекомендації сприятимуть ефективному функціонуванню підприємств аграрного сектору економіки та збереженню лідируючих позицій України на світових ринках.

Ключові слова: галузь, аграрний сектор, підприємство, сучасні тенденції, передумови розвитку, експорт, імпорт, коефіцієнт покриття імпорту експортом, державна підтримка, агробізнес, експортоорієнтованість.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку аграрний сектор є однією з найважливіших ланок економічних систем більшості країн світу з ринковою економікою. Він розвивається в умовах високої енергетичної забезпеченості, застосування широкого

спектра агротехнічних прийомів, екологізації на основі використання сучасних енерго- та природозберігаючих технологій, методів і способів меліорації та хімізації [13].

Аграрний комплекс, окрім соціальної функції, визначає один із основних напрямків

розвитку української економіки та її експортної складової. Проте, в умовах підвищення конкуренції на вітчизняному та світовому ринку продовольства та різного роду торговельних обмежень, Україна не в змозі повністю використовувати свої порівняльні особливості та переваги відносно інших країн в згаданому сегменті ринку. Таким чином, підвищується увага практиків та науковців до виявлення тенденцій розвитку аграрного сектору як драйверу розвитку вітчизняної економіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження щодо вивчення стану вітчизняного аграрного сектору та проблем його розвитку знайшли відображення у працях таких вітчизняних учених, як П. І. Гайдуцького [1], А. С. Даниленка [2], І. Г. Кириленко [3], В. Я. Месель-Веселяка [4], Ю. О. Лупенко [4], П.

Т. Саблука [5], М. М. Федорова [6] та ін. Проте питання щодо визначення тенденцій ефективного розвитку не втрачають своєї актуальності і вимагають подальшого дослідження.

Формулювання мети статті. Метою статті є визначення загальних тенденцій розвитку АПК України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Останніми роками аграрний сектор економіки України демонструє вагомі досягнення – нарощення обсягів виробництва та експорту, високий рівень прибутковості та рентабельності виробництва [7]. Нині аграрінок є одним із найважливіших елементів економіки загалом. Одна з причин – це здатність генерувати значну кількість валового внутрішнього продукту (рис. 1).

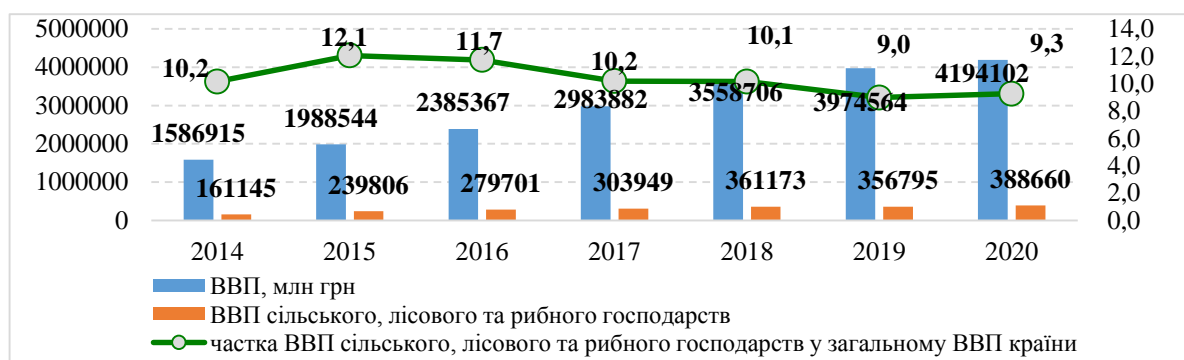

Рис. 1. Динаміка загального ВВП та ВВП сільського, лісового та рибного господарства у 2014–2020 рр., млн грн

Джерело: складено автором за [8]

За останні роки валове виробництво аграрної продукції зросло в 2,4 рази і за результатами 2020 р. становить 388,6 млрд грн, що складає 9,3 % від валового внутрішнього продукту країни.

Загальний експорт продукції з України за 2014–2020 рр. зменшився на 8,7 %, в той же

час експорт аграрної продукції з України зріс на 32,9% і за результатами 2020 р. склав 22,2 млрд дол., що є абсолютним рекордом для України. Частка агропродовольчого експорту в загальному експорті України, починаючи з 2016 р. становить більше 40 % (рис. 2).

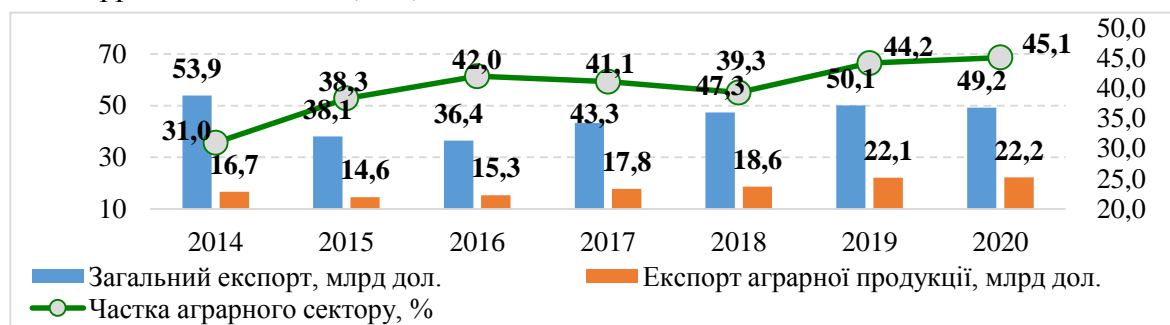

Рис. 2. Динаміка загального експорту та експорту аграрної продукції у 2014–2020 рр., млрд дол. США

Джерело: складено автором за [8]

Зростаючі тенденції щодо експорту аграрної продукції та його частки у загальному експорті країни свідчить про те, що націо-

нальний аграрний ринок є експортоорієнтованим (рис. 3).

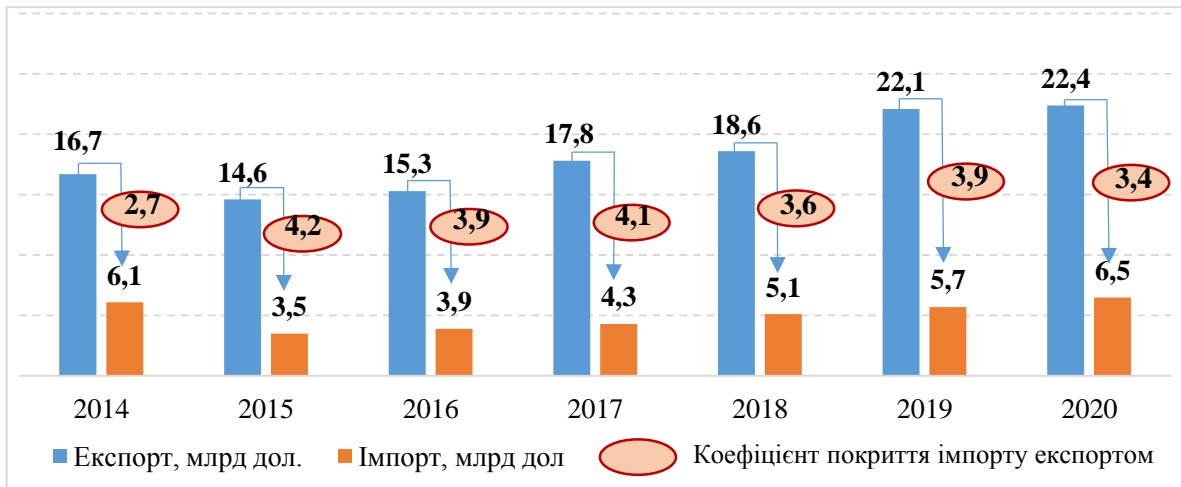

Рис. 3. Динаміка співвідношення імпорту та експорту аграрної продукції в Україні у 2014–2020 рр., млрд дол. США

Джерело: складено автором за [8]

За даними рис. 2.3 у результаті зіставлення та аналізу показників імпорту та експорту агропродукції національного виробництва прослідковується чітка тенденція до переважання експорту над імпортом – у 3,4 рази у 2020 р. (у 2014 р. різниця була меншою – у 2,7 рази). Максимальне переважання експорту над імпортом спостерігалось у 2015 р. – у 4,2 рази. Це підтверджує експортну орієнтацію національного агробізнесу.

Згідно з даними Державної митної

служби України, за підсумками 2020 р. Україна експортувала агропродовольства на суму 22391 млн дол., подолавши рекордний показник 2019 р. у 22150 млн дол. Таким чином, Україна третій рік поспіль оновила історичний рекорд аграрного експорту.

У 2020 р. Азія продовжила посилювати свої позиції основного імпортера вітчизняної агропродукції, в черговий рік поспіль закупивши рекордну кількість українських сільгосппродуктів (рис. 4).

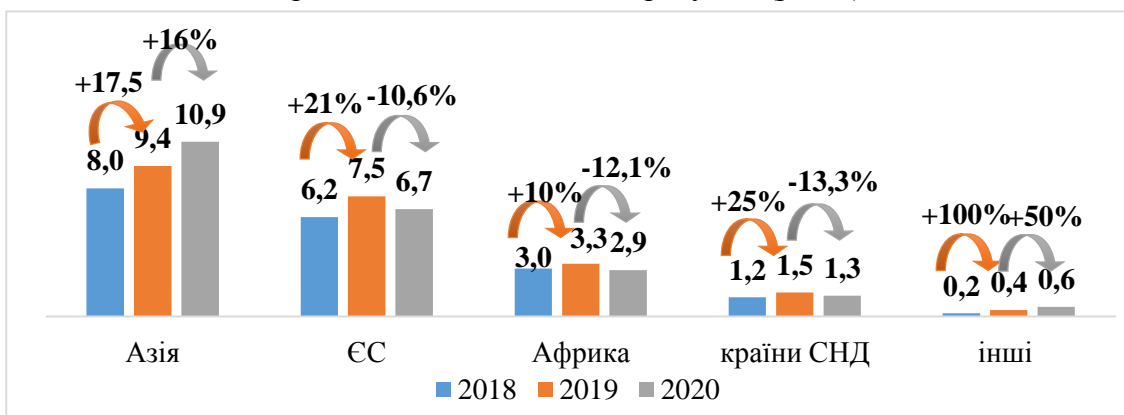

Рис. 4. Експорт аграрної продукції за регіонами у 2018–2020 рр., млрд дол. США

Джерело: складено автором за [8]

Вартісні обсяги вітчизняного експорту до країн цього регіону торік збільшилися до 10,9 млрд дол. Це на 16 % перевищило рекордний показник поставок до цього регіону у 9,4 млрд дол. 2019 р., і більш ніж на третину –

встановлений у 2018 р. рекорд у 8 млрд дол. Минулого року частка азійських країн вперше склала майже половину – 48,7 % – від загального українського агроекспорту.

Обсяги експорту аграрної продукції

українського виробництва до країн – членів ЄС зменшилися майже на 11 % проти рекордного показника 2019 р. у 7,5 млрд. дол. і склали 2020 р. 6,7 млрд. дол. При цьому частка ЄС у вітчизняному експорті агропродовольства склала торік 29,9 %.

Обсяги поставок до країн Африки 2020 р. зменшилися проти 2019 р. на понад 12 % і становили 2,9 млрд дол., забезпечивши цьому регіону частку у 12,9 % від українсько-

го експорту сільгосппродукції.

Поставки вітчизняного агропродовольства до країн СНД зменшилися порівняно з 2019 р. на 13,3 % – до 1,3 млрд дол. США, забезпечивши регіону частку у 5,8 % в українському експорті агропродовольства.

Найбільші країни-імпортери аграрної продукції з України у 2018–2020 рр. представлені на рис. 5.

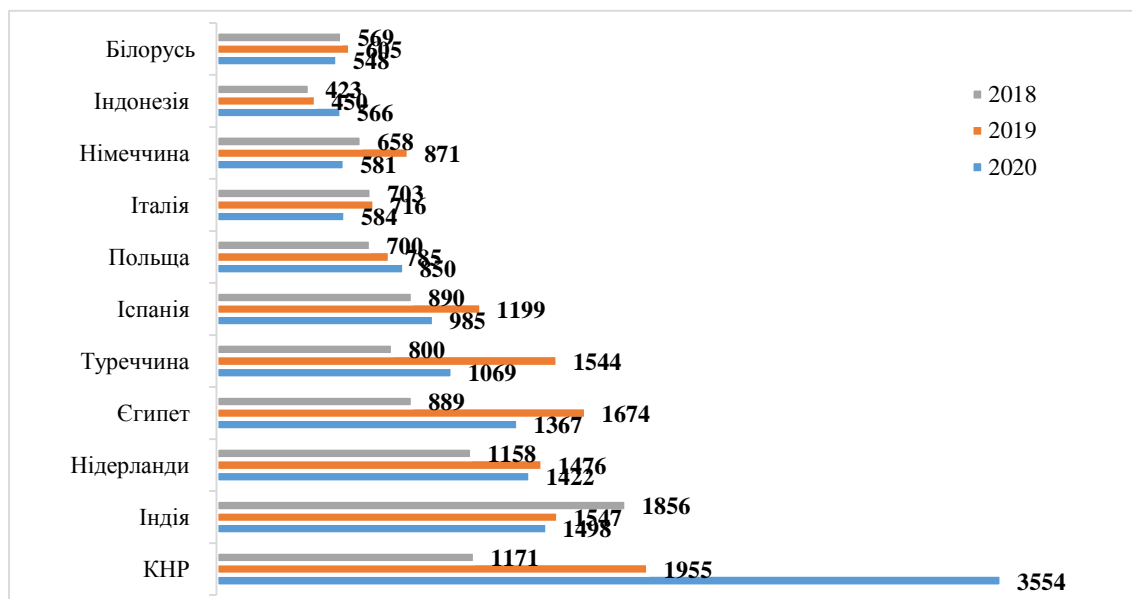

Рис. 5. Найбільші країни-імпортери агропродукції з України у 2018–2020 рр., млн грн
Джерело: побудовано на основі [9]

Ці десять країн за 2020 р. сформували для вітчизняних експортерів агропродовольства близько 56% валютних надходжень. Китай, який з 2019 р. вперше виборов лідерство серед найбільших імпортерів української агропродукції, потіснивши Індію, яка до посідала перше місце у рейтингу, минулого року значно посилив свої позиції основного споживача харчів з України. Якщо 2019 р. вартісні обсяги поставок вітчизняної сільгосппродукції до Піднебесної склали 1955 млн дол., то минулого року вони майже подвоїлися (+82 %) і склали 3554 млн дол. При цьому частка Китаю у вітчизняному експорті агропродовольства становила торік 15,9 %.

Великому агробізнесу нині доступна значна кількість іноземних агроринків. Так, для прикладу [10]:

1. Найбільший український агрохолдинг «Kernel» експортує свою продукцію на ринки Бахрейну, Бельгії, Білорусі, В'єтнаму,

Великої Британії, Венесуели, Естонії, Єгипту, Ємену, Ізраїлю, Індії, Ірландії, Іспанії, Італії, Італії, Китаю, Кувейту, Литви, Лівану, Непалу, Нідерландів, ОАЕ, Палестини, Панами, Польщі, Саудівської Аравії, Сенегалу, Суринаму, США, Таїланду, Туреччини, Франції, Швейцарії, Швеції та інших країн. Загалом відкритими для компанії є більше 80 країн світу.

2. Вертикально інтегрований агрохолдинг «МХП» експортує свою продукцію в Азербайджан, Бенін, Вірменію, Габон, Гану, Гонконг, Грузію, Єгипет, Ізраїль, Ірак, Італію, Киргизстан, Мавританію, Молдову, Нідерланди, Німеччину, ОАЕ, Південний Судан, Румунію, Саудівську Аравію, Словаччину, Туреччину, Чехію, Чорногорію, Швейцарію та в інші країни. Відкритими для компанії є понад 80 країн світу.

3. «Астарта-Київ» експортує агропродукцію на ринки Єгипту, Ізраїлю, Кіпру та інших країн (переважають регіони Азії та

Африки) тощо.

За підсумками календарного 2020 р. було зафіксовано найбільші в історії України обсяги експорту соняшникової олії – 6,9 млн т та м'яса птиці – 431 тис. т. Крім того, було досягнуто максимальні кількісні значення в експорті меду (81 тис. т), заморожених плодів і ягід (55 тис. т), макаронних виробів (30 тис. т) та консервованих томатів – 66 тис. т [11].

Попри те, що за даними Державної служби статистики, урожай соняшнику в Україні у 2020 р. скоротився на 2 млн тон до 13,1 млн тон, Україна залишається найбільшим у світі виробником соняшникової олії та експортером №1 за обсягом постачання олії на світовий ринок. За даними Держстату, у 2020 р. експорт соняшникової олії з України вдруге поспіль сягнув рекордного показника – 6,9 млн тон, що на 12% більше рекорду 2019 р. у 6,1 млн тон. Виторг від

продажу соняшникової олії торік склав 5,3 млрд дол., що на 24% більше, ніж у 2019 р.

За підсумками 2019–2020 маркетингового року Україна стала світовим лідером з експорту соняшникової олії. Зазначимо, що частка України у світовому експорті соняшникової олії торік склала 54,9%, тоді як у наступній у рейтингу на цьому ринку Росії частка становить 26,2%, у Аргентини – 6,2%, у Євросоюзу – 5,1%, у Туреччини – 3,3%.

Для забезпечення постійного розвитку АПК в Україні держава розробила певні інструменти підтримки бізнесу. Найвагоміший серед них – це фінансування за рахунок видатків державного бюджету, відшкодування податків та фінансова допомога аграріям на розробку та реалізацію інноваційних проектів у агросфері. Щороку виділяється все більше бюджетних коштів для фінансування потреб саме аграрного сектору вітчизняної економіки (рис. 6).

Рис. 6. Динаміка бюджетних видатків на розвиток та підтримку аграрного сектору економіки України у 2014–2020 рр.

Джерело: систематизовано на основі [12]

За даними рис. 6 видно, що у 2014–2019 рр. видатки в аграрний сектор економіки в абсолютних одиницях збільшуються, у той час як у відносних стосовно загального обсягу видатків у економічну діяльність зменшуються. Важливо зауважити, що у 2020 р., якщо видатки в економічну діяльність становили 169 млрд грн, то 9,5 млрд грн з них були спрямовані на фінансування саме аграрного сектору економіки.

Це мінімальна і сума і частка у витратах на економічну діяльність за останні чотири роки.

Водночас агросектор – це один із найбільших роботодавців України, оскільки його особливістю є здатність відображати ситуацію на всьому ринку праці та бути сукупністю всіх професій і напрямів, що на ньому представлена (рис. 7) [8].

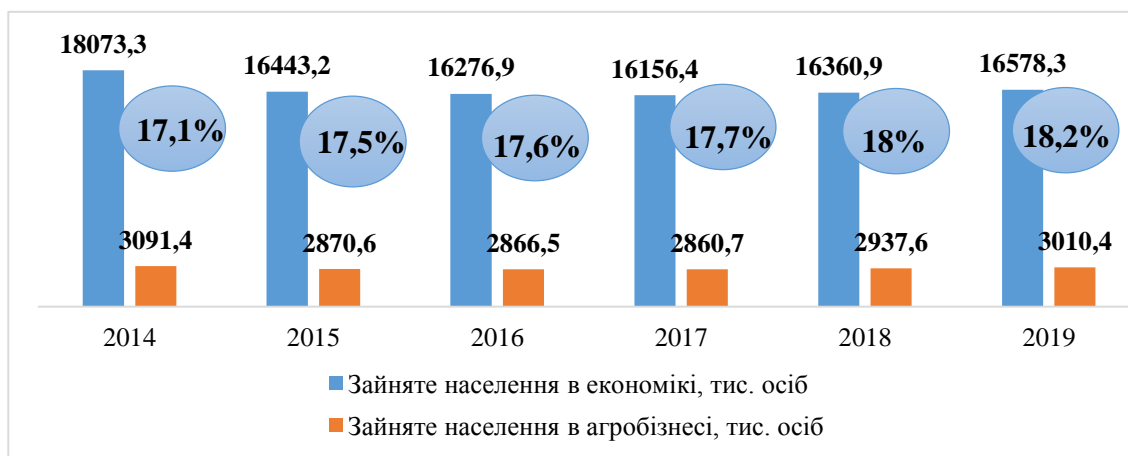

Рис. 7. Динаміка та структура зайнятого населення в агробізнесі України у 2014–2019 рр., тис. осіб

Джерело: побудовано автором на основі [8]

Важливо підкреслити, що в Україні протягом 2014–2019 рр. спостерігається постійне зростання частки зайнятого населення в аграрному секторі економіки. Так, якщо у 2014 р. в агробізнесі 17,1% зайнятого населення України, то до 2019 р. його частка збільшилась до 18,2%.

Найкраща їх характеристика як учасників – це продуктивність та рентабельність бізнесу, що прямо впливає на розвиток усього ринку.

Продуктивність праці на агропідприємствах незалежно від їх розміру та форми власності постійно зростає. Так, якщо у 2017 р. середньогалузевий показник складав 755,4 тис. грн на одного зайнятого в агробізнесі, то до 2019 р. він зріс на 23% – до 928,6 тис. грн [8]. Оскільки продуктивність праці відображає ефективність діяльності суб'єкта господарювання, то її суттєве зростання протягом трьох років характеризує зростання ефективності ведення агробізнесу в Україні.

Щодо рентабельності, то середньогалузева операційна рентабельність знижується до 2019 р. на 17% відносно 2017 р. – до 19,3%. Рентабельність всієї діяльності також знижується порівняно із 2017 р. – до 16,1% (на – 2%) [8]. При цьому найменша рентабельність діяльності агробізнесу в Україні спостерігалась у 2018 р. У 2019 р. ситуація незначно виправилася, проте не наблизилася до рівня 2017 р.

Висновки. Отже, сучасні трансформаційні та інтеграційні процеси безпосередньо впливають на тенденції розвитку аграрного

сектору економіки України. Безперечно, аграрний сектор є одним із найперспективніших секторів економіки України і може залишатися серйозною базою для подальшого розвитку економіки у цілому. Аграрний бізнес України сьогодні генерує більше 1/10 ВВП країни щорічно. Розуміння ключових тенденцій агроринку є необхідною умовою правильних та ефективних рішень, що приймаються на рівні підприємств аграрного сектору вітчизняної економіки.

Література

1. Аграрна реформа в Україні / П. І. Гайдуцький, П. Т. Саблук, Ю. О. Лупенко та ін.; за ред. П. І. Гайдуцького. – К. : ННЦ ІАЕ, 2005. – 424 с.
2. Даниленко А. С. Державна підтримка аграрного сектору економіки в контексті формування передумов для сталого економічного розвитку / А. С. Даниленко // Вісн. Білоцерк. держ. аграр. ун-ту. – 2009. – Вип. 63. – С. 3–8.
3. Кириленко І. Г. Аграрна реформа в Україні: надбання, проблеми. / І. Г. Кириленко // Економіка АПК. – 2015. – № 5. – С. 8–14.
4. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка. – К. : ННЦ ІАЕ, 2012. – 218 с.
5. Саблук П. Т. Основні напрями удосконалення державної аграрної політики в Україні / П. Т. Саблук // Економіка АПК. – 2011. – № 5. – С. 3–16.
6. Месель-Веселяк В. Я. Стратегічні напрями розвитку аграрного сектору економіки України / В. Я. Месель-Веселяк, М. М. Федоров // Економіка АПК. – 2016. – № 6. – С. 37–49.
7. Zinchuk, T., Kutsmus, N., Kovalchuk, O., Dankevych, V., Usiuk, T. (2017). Institutional Transformation of Ukraine's Agricultural Sector. Review of economic perspectives. no 1. pp. 57-80. Available at: <https://doi.org/0.1515/revexp-2017-0003>

8. Державна служба статистики України. URL: <https://ukrstat.org/>

9. ТОП-10 імпортерів українського продовольства у 2020 році. URL: <https://landlord.ua/news/top-10-importeriv-ukrainskoho-prodovolstva-u-2020-rotsi/>

10. Митна статистика. Державна фіскальна служба України. URL: <http://sfs.gov.ua/ms/>

11. Україна встановила серію експортних рекордів. URL: https://agro.24tv.ua/ukrayina-vstanovila-seriyu-eksportnih-rekordiv-novini-ukrayini_n1537784

12. Статистичний збірник «Бюджет України». URL: <https://mof.gov.ua/uk/statistichnij-zbirnik>.

Referensece

1. Haidutskyi, P.I., Sabluk, P.T., Lupenko, Yu.O. «et al.» (2005). *Ahrarna reforma v Ukraini*. P.I. Haidutskyu (Ed.). Kyiv: NNTs IAE.

2. Danylenko, A.S. (2009). *Derzhavna pidtrymka ahrarnoho sektoru ekonomiky v konteksti formuvannya peredumov dlia staloho ekonomichnoho rozvytku*. *Visnyk Bilotserkivskoho derzhavnoho ahrarnoho universytetu*, Issue 63, 3-8.

3. Kyrylenko, I.H. (2015). *Ahrarna reforma v Ukraini: nadbannia, problemy*. *Ekonomika APK*, (5), 8-14.

4. Lupenko, Yu.O., & Mesel-Veseliak, V.Ia. (Ed.). (2012). *Stratehichni napriamy rozvytku silskoho*

hospodarstva Ukrainy na period do 2020 roku. Kyiv: NNTs IAE.

5. Sabluk, P.T. (2011). *Osnovni napriamy udoskonalennia derzhavnoi ahrarnoi polityky v Ukraini*. *Ekonomika APK*, (5), 3-16.

6. Mesel-Veseliak, V.Ya., & Fedorov, M.M. (2016). *Stratehichni napriamy rozvytku ahrarnoho sektoru ekonomiky Ukrainy*. *Ekonomika APK*, (6), 37-49.

7. Zinchuk, T., Kutsmus N., Kovalchuk, O., Dankevych, V., & Usiuk, T. (2017). *Institutional Transformation of Ukraines Agricultural Sector. Review of economic perspectives*, (1), pp. 57-80. Retrieved from <https://doi.org/0.1515/revecp-2017-0003>

8. *Derzhavnyi sluzhba statystyky Ukrainy*. Retrieved from <https://ukrstat.org/>

9. *TOP-10 importeriv ukrainskoho prodovolstva u 2020 rotsi*. Retrieved from <https://landlord.ua/news/top-10-importeriv-ukrainskoho-prodovolstva-u-2020-rotsi/>

10. *Mytna statystyka. Derzhavna fiskalna sluzhba Ukrainy*. Retrieved from <http://sfs.gov.ua/ms/>

11. *Ukraina vstanovyla seriiu eksportnykh rekordiv*. Retrieved from https://agro.24tv.ua/ukrayina-vstanovila-seriyu-eksportnih-rekordiv-novini-ukrayini_n1537784

12. *Statystychnyi zbirnyk «Biudzheth Ukrainy»*. Retrieved from <https://mof.gov.ua/uk/statistichnij-zbirnik>

ТЕНДЕНЦИИ ТРАНСФОРМАЦИОННЫХ И ИНТЕГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В АГРАРНОМ СЕКТОРЕ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ

*М. В. Савченко, д. э. н., профессор, Донецкий национальный университет имени
Василия Стуса, И. А. Шутак, Винницкий районный совет*

Методология исследования. Результаты исследования получены авторами за счет использования таких методов: абстракции – при уточнении перечня факторов, влияющих на развитие аграрного сектора экономики. Использование методов статистического анализа позволило выявить тенденции и факторы формирования закономерностей развития аграрного сектора экономики и выделить условия имплементации трансформационных и интеграционных императивов на отечественных предприятиях аграрного сектора. Методы графического анализа позволили наглядно отобразить полученные результаты исследования.

Результаты. Авторами в статье проанализировано современное состояние аграрного сектора экономики Украины. Исследовано состояние и тенденции функционирования, предпосылки развития предприятий аграрного сектора экономики за 2014-2020 гг. Проведен анализ объемов ВВП сельского, лесного и рыбного хозяйства, экспорта и импорта аграрной продукции, суммы бюджетных расходов на развитие и поддержку аграрного сектора экономики, занятого населения в агробизнесе. Определены место и роль аграрного сектора экономики в ВВП, общем экспорте страны. Продемонстрированы основные тенденции государственной поддержки предприятий аграрного сектора.

Новизна. Охарактеризованы основные проблемы аграрного сектора, определено его место в экономике страны, обуславливающие влияние на предприятия в современных условиях хозяйствования. Рассмотрены положительные и отрицательные факторы влияния государства и современных условий экономического состояния на аграрный сектор экономики Украины. Определены тенденции развития аграрного сектора и выявлены проблемы, которые замедляют эффективность трансформационных и интеграционных процессов.

Практическая значимость. Заключается в возможности применения разработанных и предоставленных предложений по формированию современных тенденций развития аграрного сектора экономики в целом, и отдельных предприятий, в частности, с целью повышения эффективности их хозяйствования, роста уровня доходности и обеспечения конкурентоспособности аграрной продукции. Полученные выводы и результаты исследования, а также методические рекомендации будут способствовать эффективному функционированию предприятий аграрного сектора экономики и сохранению лидирующих позиций Украины на мировых рынках.

Ключевые слова: отрасль, аграрный сектор, предприятие, современные тенденции, предпосылки развития, экспорт, импорт, коэффициент покрытия импорта экспортом, государственная поддержка, агробизнес, экспортоориентированность.

TRENDS OF TRANSFORMATION AND INTEGRATION PROCESSES
IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE'S ECONOMY

*M. V. Savchenko, D.E., Professor, Vasyl Stus Donetsk National University,
I. A. Shutak, Vinnytsia District Council*

Methods. The results of the study were obtained through the use of the following methods: abstraction – in clarifying the list of factors influencing the development of the agricultural sector of the economy. The use of methods of statistical and trend analysis allowed identifying the trends and factors in the formation of patterns of development of the agricultural sector of the economy, and identifying conditions for the implementation of transformational and integration imperatives in domestic enterprises of the agricultural sector. Methods of graphical analysis allowed to visually reflect the results of the study.

Results. The authors of the article analyze the current state of the agricultural sector of the Ukrainian economy. The state and tendencies of functioning and preconditions of development of enterprises of agrarian sector of economy in 2014–2020 are investigated. The analysis of volumes of GDP of agriculture, forestry and fishery, export and import of agrarian production, the sum of budgetary expenses for development and support of agrarian sector of economy. The place and role of the agricultural sector of the economy in GDP, total exports of the country are determined. The main tendencies of the state support of the enterprises of agrarian sector by the state are shown.

Novelty. The main problems of the agricultural sector are characterized, its place in the country's economy is determined, which determines the impact on enterprises in modern economic conditions. Positive and negative factors of influence of the state and modern conditions of economic condition on the agrarian sector of economy of Ukraine are considered. Trends in the development of the agricultural sector are identified and problems that slow down the effectiveness of transformation and integration processes are specified.

Practical value. It is possible to apply the developed and submitted proposals for the formation of current trends in the agricultural sector of the economy in general, and enterprises in particular, in order to increase the efficiency of their management, increase profitability and ensure the competitiveness of agricultural products. The obtained conclusions and results of the research, as well as the provided methodological recommendations will contribute to the effective functioning of enterprises of the agricultural sector of the economy and the preservation of Ukraine's leading position in world markets.

Keywords: branch, agrarian sector, enterprise, modern tendencies, preconditions of development, export, import, coefficient of coverage of import by export, state support, agribusiness, export orientation.

Надійшла до редакції 02.04.21 р.